

Spis treści

Wykaz skrótów	XIX
Wykaz wzorów	XXVII
O autorach	XXXV
Wprowadzenie	XXXVII

Część I. Przyjęcie do pracy

Rozdział 1. Kwestionariusz osobowy dla kandydata do pracy (Ewa Drzewiecka)	3
1. Komentarz	3
1.1. Dane osobowe	3
1.2. Ochrona danych osobowych	4
1.3. Dokumentowanie danych osobowych	5
2. Wyjaśnienia do wzoru	6
3. Wzór	9
Rozdział 2. Kwestionariusz osobowy dla pracownika (Bożena Lenart)	11
1. Komentarz	11
1.1. Ochrona danych osobowych pracownika	11
1.2. Dokumentowanie danych osobowych	12
2. Wyjaśnienia do wzoru	12
3. Wzór	14
Rozdział 3. Umowa o pracę (Maciej Nałęcz)	17
1. Komentarz	17
1.1. Forma umowy	17
1.2. Umowa o pracę na tle innych umów	18
2. Wyjaśnienia do wzoru	21
3. Wzór	41
Rozdział 4. Umowa o pracę na czas określony (Ewa Drzewiecka)	43
1. Komentarz	43
1.1. Ograniczenie czasu trwania umowy na czas określony	43
1.2. Ograniczenie zawierania kolejnych umów na czas określony	44

1.3. Wyjątki od limitów	45
1.4. Pozakodeksowe wyjątki od limitów	48
1.5. Limity a aneks	48
1.6. Rozwiązanie umowy na czas określony	49
2. Wyjaśnienia do wzorów	50
3. Wzory	52
Rozdział 5. Umowa o pracę na okres próbny (Ewa Drzewiecka)	55
1. Komentarz	55
1.1. Rozwiązanie umowy	56
1.2. Zmiana umowy	58
2. Wyjaśnienia do wzoru	58
3. Wzór	60
Rozdział 6. Karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bhp (Ewa Drzewiecka)	63
1. Komentarz	63
1.1. Instrukcja ogólny	64
1.2. Instrukcja stanowiskowy	65
2. Wyjaśnienia do wzoru	67
3. Wzór	69
Rozdział 7. Badania lekarskie (Ewa Drzewiecka)	71
1. Komentarz	71
1.1. Zasady kierowania na badania	71
1.2. Badania wstępne	73
1.3. Wyjątki od obowiązku badań wstępnych	73
1.4. Badania okresowe	74
1.5. Badania kontrolne	74
1.6. Skutki badania	75
1.7. Ponowne badanie lekarskie	76
1.8. Przechowywanie w aktach osobowych	76
2. Wyjaśnienia do wzoru	76
3. Wzór	77
Rozdział 8. Dokumentowanie szkoleń okresowych pracowników (Ewa Drzewiecka) .	79
1. Komentarz	79
1.1. Obowiązki pracodawcy	79
1.2. Uczestnicy szkolenia	80
1.3. Częstotliwość szkoleń	80
1.4. Koszt szkoleń i czas pracy	82
1.5. Zwolnienie ze szkolenia	82
1.6. Obowiązki organizatora szkolenia	82
1.7. Egzamin i dokumentowanie szkolenia	85

2. Wyjaśnienia do wzoru	85
3. Wzór	86
Rozdział 9. Przelew wynagrodzenia na konto bankowe (Karol Lankamer)	89
1. Komentarz	89
1.1. Dodatkowe informacje od pracownika	89
1.2. Koszty przelewu	90
1.3. Termin wypłaty	90
2. Wyjaśnienia do wzorów	92
3. Wzory	93
Rozdział 10. Zatrudnianie pracowników niestacjonarnych/mobilnych (Ewa Drzewiecka)	95
1. Komentarz	95
1.1. Szerokie miejsce pracy	97
1.2. Telepraca	98
2. Wyjaśnienia do wzorów	102
3. Wzory	108
Rozdział 11. Zatrudnianie emerytów i rencistów (Ewa Drzewiecka)	121
1. Komentarz	121
1.1. Wybór umowy	121
1.2. Odprawa emerytalno-rentowa	122
1.3. Urlop wypoczynkowy dla przechodzącego na emeryturę lub rentę	124
1.4. Obowiązkowe rozwiązanie stosunku pracy	124
2. Wyjaśnienia do wzorów	125
3. Wzory	127
Rozdział 12. Zatrudnianie pracowników tymczasowych (Marta Marciniak-Szostaczko, Bożena Lenart)	133
1. Komentarz	133
1.1. Dopuszczalność pracy tymczasowej	135
1.2. Korzyści z pracy tymczasowej dla pracodawcy-użytkownika	136
1.3. Procedura zatrudniania pracownika tymczasowego	137
1.4. Podział obowiązków między APT a pracodawcą-użytkownikiem	138
2. Wyjaśnienia do wzorów	144
3. Wzory	147
Część II. Pozostawanie w zatrudnieniu	
Rozdział 1. Ewidencja czasu pracy (Monika Wacikowska, Bożena Lenart)	157
1. Komentarz	157
1.1. Obowiązek tworzenia ewidencji czasu pracy	157
1.2. Forma ewidencji czasu pracy	158
1.3. Informacje zamieszczone w ewidencji czasu pracy	159

1.4. Przechowywanie ewidencji czasu pracy	160
1.5. Konsekwencje braku ewidencji czasu pracy	161
2. Wyjaśnienia do wzoru	161
3. Wzór	163
Rozdział 2. Praca w godzinach nadliczbowych (Łukasz Prasótek)	169
1. Komentarz	169
1.1. Dopuszczalność pracy w godzinach nadliczbowych	169
1.2. Ograniczenia pracy w godzinach nadliczbowych	171
1.3. Szczególne przypadki wystąpienia godzin nadliczbowych	173
1.4. Rekompensata za pracę w godzinach nadliczbowych	179
2. Wyjaśnienia do wzorów	187
3. Wzory	190
Rozdział 3. Praca w dni wolne od pracy i w nocy oraz dyżury pracownicze (Łukasz Prasótek)	193
1. Komentarz	193
1.1. Praca w dni wolne od pracy	193
1.2. Dyżury	200
1.3. Praca w nocy	202
2. Wyjaśnienia do wzorów	205
3. Wzory	214
Rozdział 4. Informacja o warunkach zatrudnienia i uprawnieniach pracowniczych (Ewa Drzewiecka)	217
1. Komentarz	217
1.1. Treść informacji	218
1.2. Termin i forma informacji	218
1.3. Kolejna informacja w razie zmiany warunków zatrudnienia	219
2. Wyjaśnienia do wzorów	219
3. Wzory	222
Rozdział 5. Porozumienie zmieniające rodzaj lub warunki umowy o pracę (Ewa Drzewiecka)	229
1. Komentarz	229
1.1. Tryb i forma porozumienia	230
1.2. Porozumienie a wypowiedzenie zmieniające	230
1.3. Granica porozumienia zmieniającego	231
1.4. Porozumienie zmieniające a ustawa o zwolnieniach grupowych	232
2. Wyjaśnienia do wzorów	233
3. Wzory	235
Rozdział 6. Wypowiedzenie warunków pracy lub płacy (Ewa Drzewiecka)	239
1. Komentarz	239
1.1. Co można zmienić wypowiedzeniem zmieniającym	241

1.2. Tryb wypowiedzenia zmieniającego	244
1.3. Zmiany warunków pracy lub płacy niewymagające wypowiedzenia zmieniającego	246
1.4. Wypowiedzenie zmieniające w związku z wprowadzeniem lub zmianą regulaminu wynagradzania albo układu zbiorowego pracy	247
1.5. Wypowiedzenie zmieniające w związku z przejściem zakładu pracy lub jego części na nowego pracodawcę	248
1.6. Skutki decyzji pracownika w sprawie nowych warunków pracy lub płacy ..	248
1.7. Odprawa przy wypowiedzeniu zmieniającym	249
1.8. Masowe wypowiedzenia zmieniające	249
2. Wyjaśnienia do wzorów	250
3. Wzory	252
Rozdział 7. Powierzenie pracownikowi innej pracy (Małgorzata Podgórska)	257
1. Komentarz	257
1.1. Kiedy jest możliwe powierzenie pracownikowi innej pracy	258
1.2. Zasady powierzenia pracownikowi innej pracy	259
1.3. Odmowa wykonywania innej pracy przez pracownika	262
1.4. Brak odszkodowania	263
1.5. Wyłączenie szczególnej ochrony stosunku pracy	263
1.6. Szczególne przypadki powierzenia pracownikowi innej pracy	264
2. Wyjaśnienia do wzoru	265
3. Wzór	266
Rozdział 8. Urlop wypoczynkowy (Bożena Lenart)	267
1. Komentarz	267
1.1. Prawo do urlopu wypoczynkowego	267
1.2. Nabycie prawa do urlopu wypoczynkowego	269
1.3. Wymiar urlopu wypoczynkowego	276
1.4. Udzielanie urlopu wypoczynkowego	291
2. Wyjaśnienia do wzorów	294
3. Wzory	300
Rozdział 9. Zmiany w terminie urlopu wypoczynkowego (Bożena Lenart)	303
1. Komentarz	303
1.1. Przesunięcie urlopu na wniosek pracownika	303
1.2. Przesunięcie urlopu z powodu szczególnych potrzeb pracodawcy	304
1.3. Przesunięcie urlopu z powodu nieobecności pracownika w pracy	305
1.4. Czasowe przerwanie urlopu	306
1.5. Odwołanie pracownika z urlopu	307
1.6. Przesunięcie urlopu na żądanie	308
1.7. Ustalenie kolejnego terminu urlopu	309
1.8. Związanie pracodawcy terminem urlopu	309

2. Wyjaśnienia do wzorów	310
3. Wzory	312
Rozdział 10. Urlop na żądanie (Ewa Drzewiecka)	315
1. Komentarz	315
1.1. Wymiar urlopu na żądanie	315
1.2. Udzielanie urlopu	317
1.3. Przerwanie urlopu	319
1.4. Urlop zaległy	319
2. Wyjaśnienia do wzorów	319
3. Wzory	320
Rozdział 11. Wynagrodzenie i ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy (Bożena Lenart)	323
1. Komentarz	323
1.1. Wyплаты uwzględniane przy ustalaniu wynagrodzenia urlopowego i ekwiwalentu za urlop	325
1.2. Ustalanie wynagrodzenia urlopowego	329
1.3. Ustalanie ekwiwalentu pieniężnego za urlop	334
1.4. Termin wypłaty wynagrodzenia urlopowego i ekwiwalentu za urlop	338
2. Wyjaśnienia do wzorów	339
3. Wzory	341
Rozdział 12. Urlop macierzyński (Małgorzata Podgórska)	347
1. Komentarz	347
1.1. Prawo do urlopu macierzyńskiego	347
1.2. Prawo do części urlopu macierzyńskiego	348
1.3. Przerwanie urlopu macierzyńskiego	355
1.4. Uprawnienia pracownika związane z korzystaniem z urlopu macierzyńskiego	355
2. Wyjaśnienia do wzorów	358
3. Wzory	363
Rozdział 13. Roczny urlop macierzyńsko-rodzicielski (Bożena Lenart)	369
1. Komentarz	369
1.1. Prawo do rocznego urlopu macierzyńsko-rodzicielskiego	369
1.2. Zasady korzystania z urlopu udzielonego w tym trybie	371
1.3. Uprawnienia w związku z korzystaniem z urlopu w tym trybie	374
2. Wyjaśnienia do wzorów	374
3. Wzory	377
Rozdział 14. Urlop rodzicielski (Bożena Lenart)	381
1. Komentarz	381
1.1. Prawo do urlopu rodzicielskiego	381
1.2. Wymiar urlopu rodzicielskiego	382

1.3. Zasady udzielania i korzystania z urlopu rodzicielskiego	383
1.4. Łączenie urlopu rodzicielskiego z pracą	389
1.5. Uprawnienia pracownicze związane z korzystaniem z urlopu rodzicielskiego	393
2. Wyjaśnienia do wzorów	395
3. Wzory	399
Rozdział 15. Urlop ojcowski (Ewa Drzewiecka)	405
1. Komentarz	405
1.1. Uprawnieni do urlopu ojcowskiego	405
1.2. Wymiar urlopu	406
1.3. Uprawnienia pracownika związane z urlopem ojcowskim	406
2. Wyjaśnienia do wzorów	407
3. Wzory	408
Rozdział 16. Urlop wychowawczy (Ewa Drzewiecka)	411
1. Komentarz	411
1.1. Uprawnieni do urlopu	411
1.2. Wymiar urlopu	412
1.3. Podział urlopu na części	414
1.4. Szczególna ochrona podczas urlopu	415
1.5. Sytuacja pracownika podczas urlopu	416
1.6. Praca w czasie urlopu	416
1.7. Powrót do pracy po zakończeniu urlopu	417
1.8. Obniżenie wymiaru czasu pracy dla uprawnionych do urlopu wychowawczego	418
2. Wyjaśnienia do wzorów	419
3. Wzory	424
Rozdział 17. Urlop okolicznościowy (Ewa Drzewiecka)	429
1. Komentarz	429
1.1. Konieczna zgoda pracodawcy	429
1.2. Urlopów okolicznościowych nie przelicza się na godziny	430
1.3. Praktyka udzielania urlopu okolicznościowego	431
2. Wyjaśnienia do wzoru	432
3. Wzór	432
Rozdział 18. Urlop bezpłatny (Ewa Drzewiecka)	433
1. Komentarz	433
1.1. Wypowiedzenie umowy podczas urlopu bezpłatnego	434
1.2. Urlop bezpłatny a urlop wypoczynkowy	434
1.3. Urlopy bezpłatne przysługujące na podstawie innych ustaw	434
2. Wyjaśnienia do wzoru	435
3. Wzór	436

Rozdział 19. Rozliczanie podróży służbowych (<i>Marek Rotkiewicz</i>)	437
1. Komentarz	437
1.1. Zakres obowiązywania przepisów o podróżach służbowych	437
1.2. Podróże służbowe w regulacjach wewnętrznych pracodawcy	438
1.3. Rozliczanie delegacji i dokumentowanie wydatków	440
2. Wyjaśnienia do wzorów	441
3. Wzory	456
Rozdział 20. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników (<i>Anita Gwarek</i>)	459
1. Komentarz	459
1.1. Uprawnienia pracownika podnoszącego kwalifikacje zawodowe	460
1.2. Umowa szkoleniowa	462
1.3. Zgoda pracodawcy na podnoszenie kwalifikacji przez pracownika	463
1.4. Zwrot przez pracownika kosztów podnoszenia kwalifikacji zawodowych ...	464
1.5. Uzupełnianie wiedzy ogólnej (niezwiązanej z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych)	466
1.6. Odrębne przepisy	466
2. Wyjaśnienia do wzoru	467
3. Wzór	468
Część III. Zakończenie zatrudnienia	
Rozdział 1. Rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron (<i>Ewa Drzewiecka</i>)	473
1. Komentarz	473
1.1. Wyrażenie zgody na rozwiązanie umowy na mocy porozumienia stron	473
1.2. Oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia a porozumienie stron	475
1.3. Forma porozumienia	475
1.4. Uchylenie się od skutków prawnych porozumienia	477
1.5. Rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron a odprawa	479
1.6. Kiedy porozumienie o rozwiązaniu umowy o pracę jest nieważne	480
2. Wyjaśnienia do wzorów	481
3. Wzory	487
Rozdział 2. Wypowiedzenie umowy o pracę (<i>Ewa Drzewiecka</i>)	491
1. Komentarz	491
1.1. Forma pisemna	491
1.2. Data złożenia wypowiedzenia	492
1.3. Sytuacja pracownika w okresie wypowiedzenia	493
1.4. Szczególna ochrona przed wypowiedzeniem	493
1.5. Wypowiedzenie umowy w zależności od jej rodzaju	496

2. Wyjaśnienia do wzoru	506
3. Wzór	509
Rozdział 3. Świadcstwo pracy (Maciej Nałęcz)	511
1. Komentarz	511
1.1. Obowiązek wystawiania świadctwa pracy przez pracodawcę	511
1.2. Termin wydania świadctwa pracy	513
1.3. Zbiorcze świadctwo pracy dotyczące kilku umów	514
1.4. Miejsce i sposób wydania świadctwa pracy	515
1.5. Treść świadctwa pracy	516
1.6. Wypełnianie świadctwa pracy	517
1.7. Sprostowanie świadctwa pracy	519
1.8. Wydanie duplikatu świadctwa	521
1.9. Odpowiedzialność z tytułu wystawienia błędnego świadctwa pracy lub jego nieterminowego wydania	522
2. Wyjaśnienia do wzoru	523
3. Wzór	543
Rozdział 4. Dyscyplinarne rozwiązanie umowy o pracę (Ewa Drzewiecka)	547
1. Komentarz	547
1.1. Przyczyny dyscyplinarnego zwolnienia	547
1.2. Prawa pracownika i jego ochrona przed dyscyplinarnym zwolnieniem	554
2. Wyjaśnienia do wzoru	557
3. Wzór	563
Rozdział 5. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia bez winy pracownika (Ewa Drzewiecka)	565
1. Komentarz	565
1.1. Niezdolność pracownika do pracy wskutek choroby	568
1.2. Termin rozwiązania umowy	570
1.3. Przedwczesne rozwiązanie umowy	572
1.4. Zakaz rozwiązania umowy bez wypowiedzenia	573
1.5. Ochrona przed rozwiązaniem umowy	575
1.6. Obowiązek ponownego zatrudnienia pracownika	575
2. Wyjaśnienia do wzoru	576
3. Wzór	577
Rozdział 6. Zwolnienie indywidualne na podstawie tzw. ustawy o zwolnieniach grupowych (Ewa Drzewiecka)	579
1. Komentarz	579
1.1. Definicja zwolnienia indywidualnego	579
1.2. Przyczyna niedotycząca pracowników	580
1.3. Tryb zwolnień indywidualnych	582
1.4. Ograniczona ochrona pracowników	583

1.5. Zwolnienie indywidualne pracowników zatrudnionych na podstawie umów terminowych	586
1.6. Zwolnienie członka zarządu	587
1.7. Odprawa	587
2. Wyjaśnienia do wzorów	588
3. Wzory	590
Rozdział 7. Zwolnienia grupowe (Bożena Lenart)	595
1. Komentarz	595
1.1. Kiedy mają miejsce zwolnienia grupowe	595
1.2. Szczególne obowiązki pracodawcy związane z przeprowadzaniem zwolnień grupowych	598
1.3. Rozwiązywanie z pracownikami stosunków pracy	599
1.4. Ochrona pracowników w razie zwolnień grupowych	601
1.5. Odprawa	603
1.6. Obowiązek ponownego zatrudnienia	604
2. Wyjaśnienia do wzorów	606
3. Wzory	609
Rozdział 8. Wygaśnięcie umowy o pracę (Bożena Lenart)	617
1. Komentarz	617
1.1. Wygaśnięcie umowy a jej rozwiązanie	617
1.2. Śmierć pracownika	618
1.3. Śmierć pracodawcy	622
1.4. Tymczasowe aresztowanie	624
1.5. Skutki naruszenia przepisów o wygaśnięciu umowy o pracę	625
2. Wyjaśnienia do wzoru	626
3. Wzór	627
Rozdział 9. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika (Bożena Lenart)	629
1. Komentarz	629
1.1. Przyczyny uzasadniające rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia przez pracownika	629
1.2. Wymogi formalne związane z rozwiązaniem umowy przez pracownika	635
1.3. Prawa pracownika związane z rozwiązaniem umowy	636
1.4. Obowiązki pracodawcy związane z rozwiązaniem umowy przez pracownika	638
1.5. Skutki niezgodnego z prawem lub nieuzasadnionego rozwiązania umowy przez pracownika	639
2. Wyjaśnienia do wzoru	641
3. Wzór	642

Część IV. Umowy cywilnoprawne w zatrudnieniu

Rozdział 1. Umowa zlecenia (Małgorzata Podgórska)	645
1. Komentarz	645
1.1. Definicja umowy zlecenia	645
1.2. Zawieranie umowy zlecenia	645
1.3. Wypowiedzenie lub wygaśnięcie umowy zlecenia	650
1.4. Obowiązek równego traktowania	651
1.5. Przedawnienie	652
1.6. Umowa zlecenia a umowa o pracę	652
1.7. Umowa zlecenia a umowa o dzieło	655
2. Wyjaśnienia do wzoru	655
3. Wzór	656
Rozdział 2. Umowa o dzieło (Ewa Drzewiecka)	659
1. Komentarz	659
1.1. Umowa o dzieło a umowa o pracę	659
1.2. Umowa o dzieło z własnym pracownikiem	660
2. Wyjaśnienia do wzoru	660
3. Wzór	663
Rozdział 3. Kontrakt menedżerski (Ewa Drzewiecka)	667
1. Komentarz	667
1.1. Różnice między cywilnoprawnym kontraktem menedżerskim a umową o pracę z menedżerem	667
1.2. Wybór umowy z menedżerem	668
2. Wyjaśnienia do wzoru	670
3. Wzór	675
Rozdział 4. Umowa o współpracy z samozatrudnionym (Ewa Drzewiecka)	679
1. Komentarz	679
1.1. Działalność gospodarcza	680
1.2. Ryzyko gospodarcze samozatrudnionego	680
1.3. Porównanie form powierzenia pracy	681
2. Wyjaśnienia do wzoru	682
3. Wzór	684

Część V. Regulaminy i procedury w zakładzie pracy

Rozdział 1. Regulamin pracy (Ewa Drzewiecka)	689
1. Komentarz	689
1.1. Pracodawcy zobowiązani do tworzenia regulaminu pracy	689
1.2. Tryb uzgodnienia treści regulaminu pracy	690

1.3. Treść regulaminu pracy	691
1.4. Zmiana regulaminu	692
2. Wyjaśnienia do wzoru	693
3. Wzór	696
Rozdział 2. Regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (Marek Rotkiewicz)	715
1. Komentarz	715
1.1. Pracodawcy zobowiązani do tworzenia zfsś	715
1.2. Zasady ustalania regulaminu zfsś	717
1.3. Podatki i ubezpieczenia społeczne	719
2. Wyjaśnienia do wzoru	720
3. Wzór	731
Rozdział 3. Regulamin wynagradzania (Bożena Lenart)	737
1. Komentarz	737
1.1. Obowiązek ustalenia regulaminu wynagradzania	737
1.2. Wyłączenia z regulaminu	739
1.3. Tryb ustalania regulaminu wynagradzania	740
1.4. Obowiązki związane z ustaleniem regulaminu	742
1.5. Zasady związane z ustaleniem regulaminu	743
1.6. Uchylenie regulaminu wynagradzania	744
2. Wyjaśnienia do wzoru	745
3. Wzór	749
Rozdział 4. Wprowadzenie indywidualnego rozkładu czasu pracy (Ewa Drzewiecka)	757
1. Komentarz	757
1.1. Definicja indywidualnego rozkładu czasu pracy	758
1.2. Wprowadzenie indywidualnego rozkładu czasu pracy	758
1.3. Wiążący wniosek o zastosowanie indywidualnego czasu pracy	759
2. Wyjaśnienia do wzoru	760
3. Wzór	761
Rozdział 5. Ukaranie pracownika karą porządkową (Ewa Drzewiecka)	763
1. Komentarz	763
1.1. Zawiadomienie o karze	764
1.2. Odpowiedź pracodawcy na sprzeciw od ukarania karą porządkową	764
2. Wyjaśnienia do wzorów	766
3. Wzory	768
Rozdział 6. Wewnętrzna Polityka Antymobbingowa (Maciej Chakowski, <i>Ewa Drzewiecka)</i>	771
1. Komentarz	771
1.1. Obowiązek przeciwdziałania mobbingowi	772
1.2. Odpowiedzialność pracodawcy	772

1.3. Mobbing a dyskryminacja	774
1.4. Mobbing a inne naruszenia prawa pracy	775
1.6. Sytuacja pracownika w przypadku zachowań „podobnych” do mobbingu ..	775
2. Wyjaśnienia do wzoru	776
3. Wzór	780